

fiainak kapcsolati hálóját és annak alakulását, és – nem utolsósorban – a Magyarország határain megerősödő két birodalom: a Habsburgok és az oszmánok térséggel kapcsolatos elképzeléseit. Oborni Teréz az általa feldolgozott hatalmas forrásanyagot szépirodalmi igényességgel mutatja be, a leíró részeket számos korabeli levélrészlet egészíti ki.

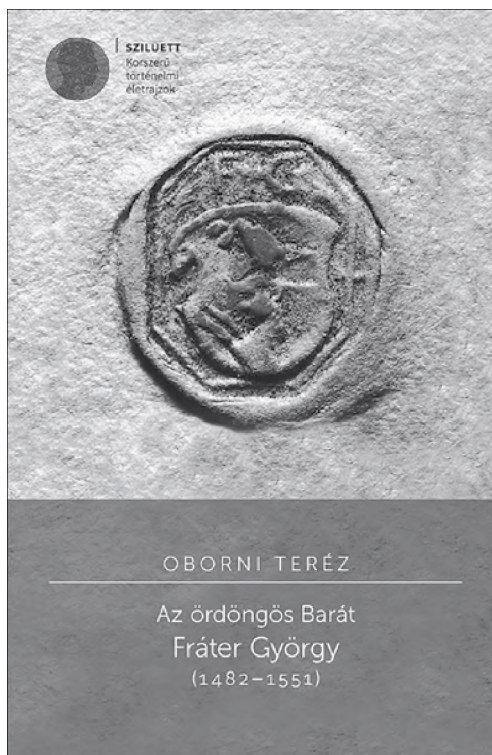
A szerző ars poeticájának megfelelően a cselekményt a levéltári források alakítják, és Oborni Teréz kiváló érzékkel ezek közül talán a legizgalmasabbat, a György barát meggyilkolásának szentszéki vizsgálata keretében keletkezett anyagokat választotta munkája alapjául. Ennek, a gyilkosság következményeit Ferdinánd királyról elhárítani igyekvő anyagnak a belső ellentmondásait és kérdéseit körbejárva kerülünk az események közepébe – mintha az olvasó egy bűnügyi regény sodró cselekményének részesévé válna!

A szerző nem csupán a korszak tudós történész kutatója, levéltári és kormányzattörténeti kutatásainak köszönhetően pontos és szabatos fogalmakkal dolgozik;

e miatt könyve – bár elsősorban történeti munka – joggal tarthat számot a jogtörténetírás érdeklődésére is. Fráter György életrajzának egyes fordulópontjait pedig jogtörténeti relevanciával bíró dokumentumok, így például a váradi béke vagy a nyírbátori egyezmény szegélyezik. Ezek keletkezési háttéréről Oborni Teréz bőséges információval szolgál. Miközben pedig György barát útja egyre meglepőbb fordulatokat vesz, a kanyarok leírása mögött felsejlenek az újonnan születő államalakulat körvonalai.

Ezeket, az életrajz szempontjából háttérinformációnak számító adatokat a jogtörténészeknek kellene majd részletesebben vizsgálat alá vonniuk – ehhez egyébként a szerző imponáló méretű forrás- és irodalomjegyzéke is segítséget nyújthat.

Domaniczky Endre

Nélkülözhetetlen segédkönyv a jogtörténeti jelenkor kutatásához

Soltész István könyvéről

Soltész István (összeáll.):
Bibliográfia az államról, az Országgyűlésről, a központi állami szervekről, az Alkotmányról és a választási rendszerről, I–III. kötet
 6. átdolgozott és bővített kiadás
 Budapest, 2018. Kiadja a szerző az Országgyűlési Könyvtár támogatásával

A jogtörténészek is nagy haszonnal forgatták Soltész István első ízben 2004-ben megjelent törvényhozás-történeti bibliográfiáját, amely a 2007-i, a 2012-i, a 2015-i, majd a 2018-i tematikai kiterjesztéssel hatalmas terjedelmű gyűjteménnyé, teljes körű államtörténeti szakkatalógussá bővült. A bibliográfia már első kiadásakor is hiánypótló mű volt, hiszen a hazai törvény-

hozás szervezetének történeti irodalmáról legutóbb (Nagy Miklós szerkesztésében) 1929-ben jelent meg használható szakirodalmi jegyzék.

A hatvanezer közleménytételből álló kötet nem egyszerű bibliográfia leírás, hanem alaposan átgondolt elvek szerinti összeállított tudományos segédkönyv. A regiszterbe vett forrásbázis meghaladja a szokásos publikációs műfajokat, hiszen szerepelnek benne egyetemi szakdolgozatok, forrásértékű szakértői anyagok, publikálatlan, de elérhető kéziratok is. A műben így nem csupán a monográfiák, a szakkönyvek és szaktanulmányok címléírása kapott helyet, hanem – kiegyensúlyozott arányban – jelen vannak a hazai aktuális publicisztika termékei is. A napi- és hetilapok cikkei, az alkotmányjogi tárgykörű interjúk gyakran elsődleges információkkal szolgálnak, így szerepeltetésük tudományos haszonnal is jár. Növeli a bibliográfia értékét, hogy a szerző a tanulmánykötetek egyes tanulmányait is saját rendszerébe illeszti, így a vegyes tárgyú, ünnepi megemlékező kiadványok, emlékkönyvek vonatkozó tanulmányai sem kerülnek el figyelmünket.

Külön kell szólni a példátlan méretű adat-összeállítás oktatási hasznáról. Számos alkalommal tapasztaljuk, hogy hallgatónk témaválasztásának folyamatában milyen nagy szerepe van az irodalomfeltárás első, tájékoztató fázisá-

nak. E tekintetben a Soltész-bibliográfia nélkülözhetetlen segédeszköz, hiszen a párhuzamosan alkalmazott kronológiai és tematikai tagolás gyorsan egyértelművé teszi, hogy az adott tárgykörben vannak-e kikerülhetetlen történelmi és újabb született tételei jogi, dogmatikai feldolgozások. Az összeállítást külön értékessé teszi a szerző hatalmas tapasztalata a működő törvényhozói tevékenységről, hiszen az országgyűlés főtákaraként olyan tapasztalatokat szerzett, melyek a tudományos-közéleti szerzők többsége előtt rejtve maradtak. Nagy hasznunkra válna, ha ezeket a – jelenkori történet-tudomány szempontjából alig nélkülözhető – személyes tapasztalatokat is megosztaná velünk.

A tudományos alap kutatásban és a jogi oktatásban szintén jól hasznosíthatóak az összeállítás (főleg a térségünket érintő) kitekintő részei, továbbá annak idegen nyelvű szakirodalmi apparátusa. Különös haszonnal forgatható – a Szabó Gergely közreműködésével összeállított – európai parlamenti választásokra vonatkozó angol nyelvű szakirodalmi címlista. A szerző a kötet harmadik (magán)kiadásában jelentősen bővítette az egyes állami intézmények történelmi anyagait, ezzel – lényegében – teljes listáját kínálja az alkotmánytörténelmi tárgyú monográfiáknak és szakkönyveknek. A 2012-es átdolgozás során az egyes tematikai blokkok jelentős alkotmánytörténelmi címtárral bővültek, így még hasznosabbá váltak a történelmi elemzéssel foglalkozó alkotmánytörténészek és a tétel jogot művelő historikus hajlamú kutatók számára.

Nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy minden tudományos kutatás a meglévő források, a tárgyban készült szakirodalmi összefoglalások számbavételével és tartalmuk áttekintésével kezdődik. Gyakorta tapasztaljuk, hogy a szerzők elmulasztják az eddigi tudományos eredmények számbavételét. Ha csupán a történelmi alkotmányról jelenleg is folyó diskurzusokat tekintjük, kiderül, hogy a (néha markáns) véleményt nyilvánítók töredék része ismeri csupán azokat a tárgybeli közleményeket, melyek könyvészeti adatait Soltész István művében a vonatkozó helyeken közzétette.

A szerző kézbe vett minden rögzített bibliográfiai tételt; ezt igazolja, hogy áttekintette azok szakirodalmi jegye-

teit, hivatkozásait, és ezek jelentős részét is szerepeltette gyűjteményében. Ennek köszönhetően – az alapvetően magyar nyelvű irodalom mellett – számos idegen nyelvű közleményt is regisztrált. Az utolsó kötet – a címben jelzett tematikai bontásban – átfogja az államélet teljes vertikumát.

A közelmúlt időszak megélénkült hazai közjogi reformjai jelentős szakirodalmi visszhangot váltottak ki, így e közlemények megjelenítése a hazai közélet értelmezése szempontjából is fontos igény. A jogtörténet-tudomány körében is intenzív viták kezdődtek a jelenkori jogtörténet tárgyköréről, a jogtörténelmi kutatások forrásbázisáról és szakirodalmi háttéréről. Ilyen körülmények között a hazai jogtörténészek is nagy hasznát vennék a bibliográfia aktualizálásának, újabb kiadás megjelentetésének. A történelmi identitásunk szempontjából is hasznos lenne, ha a mű – kibővítve a legújabb bibliográfiai tételekkel és idegen nyelvű forrásokkal – könyv alakban ismét megjelenne.

A könyv borítóképén az Országgyűlési Könyvtár legendás olvasóterme látható. A kiváló kutatóhely, a hazai bibliofil nemzedék kedves otthona az utóbbi években jelentős mértékben korszerűsítette szolgáltatásait, feldolgozta és digitális formában is hozzáférhetővé tette gyűjteményeinek jelentős részét. Tapasztalataim szerint a törvényhozás elegáns könyvtára kiválóan alkalmas arra, hogy a joghallgatók méltó környezetben ismerkedjenek meg a tudományos irodalommal, és megértsék a könyvek fontosságát a digitális világban is. Ehhez is nagy segítség Soltész István tudományt és gyakorlatot egyaránt szolgáló összeállítása.

Sipta István

Az ún. Soltész-bibliográfia elektronikus változatban is épül tovább, amelynek gondozását és bővítését Soltész István iránymutatásával és közreműködésével, velem együttműködésben az Országgyűlési Könyvtár munkatársai végzik. A nyomtatott formátum legújabb kiadása a könyvtár honlapján is megtalálható digitalizált változatban. Bővebben lásd <http://www.ogyk.hu/hu/parlamentibibliografia-soltesz>. (A szerk.)

